

ASSOCIACIÓ CATALANA DE L'ORGUE

Full Informatiu

DE L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE L'ORGUE

www.acorgue.com
full@acorgue.com

Número 27

ESTIU / TARDOR DE 2004

Pòrtic

Ja sabeu que el Full des de sempre és obert a aportacions dels socis (opinions, crítiques, comentaris de concerts, d'orgues, obres, llibres, intèrprets, webs, etc.... tot el que cregueu interessant de fer públic sobre l'Orgue i el seu entorn), i no ens cansarem d'animar-vos a participar-hi en aquest aspecte: Des de fa més d'un any disposem d'una adreça de correu electrònic pensada especialment per a això (full@acorgue.com), i la veritat és que està una mica avorrida, la pobra...

Però ara, a més d'aquests apartats dedicats del Full (com ara *La bústia del soci*), disposem d'un altre mitjà per a dir-hi la nostra, el Fòrum de l'ACO, que podeu trobar a la nostra pàgina d'Internet (www.acorgue.com), pàgina que, per cert, està en procés de renovació. Després d'un període de proves per a polir petits desajustos tècnics, el Fòrum (el de l'ACO...) ja funciona perfectament bé. No dubteu a aprofitar l'agilitat d'aquest mitjà per a poder expressar la vostra opinió sobre qualsevol aspecte del món de l'Orgue i replicar qüestions plantejades per altres persones. No hem d'oblidar mai que l'ACO som TOTS: La Junta Directiva de l'entitat és només un grup de socis que s'ha posat al servei de tots els altres per a tirar endavant *el dia a dia* de l'Associació; però l'esdevenir que volem per l'ACO (i per extensió pel món de l'Orgue) és responsabilitat sempre de tots i cada un dels socis, i el compromís de la Junta en aquest cas és anar recollint les idees que surtin de les aportacions de tothom (al Fòrum, al Full,...) per a estudiar si i com es poden posar en pràctica, debatre-les en assemblea si cal, etc..

Així, disposem de dos sistemes que es complementen (potser un per a intervencions més *immediates* i *informals*, i l'altre per a propostes més *elaborades*...) per a poder, entre altres, intercanviar opinions i generar debats, cosa que sempre és necessària per a fer evolucionar el món (cap a millor, si pot ser), també el món de l'Orgue, que no es quedi *anquilosat* enmig dels accelerats canvis d'avui en dia... O no??... Veus, això ja podria ser tema de debat: Ha de canviar alguna cosa en el món de l'Orgue perquè la societat el conegui, accepti, valori i estimi més? O bé qui s'hauria de reformar és la societat? Es pot mirar cap al futur de l'Orgue sense trencar amb el seu passat? Quina seria la millor manera d'articular la presència de l'Orgue en el Segle XXI (especialment en el context català)? O també, relacionat una mica amb això, què hem de fer amb l'inexistent orgue de l'Auditori? És admissible que un país que es diu europeu no pugui sentir obres per orgue en el seu principal auditori? En cas negatiu, quines mesures es podrien prendre per a contribuir a solucionar el problema?

Aquests serien uns de tants temes possibles; no us talleu i endavant amb les vostres aportacions (al Fòrum o al Full), amb tota llibertat, sobre aqueixos i qualssevol altres aspectes que se us acudeixin relacionats amb el món de l'Orgue!

Wenceslau G. i N.
Vocal de l'ACO

Informe de secretaria

El moviment de socis des de l'anterior edició del Full Informatiu ha estat el següent:

Altes 3
Baixes 0
Total socis a 08/11/04.....162

Les altes corresponen a Jaume Fàbregas, Pepita Bel i Glòria Ballús

**L'horari de secretaria és:
dilluns i dimecres
11 a 14 h.**

Tresoreria

Com és habitual, a començaments de l'any vinent passarem els rebuts per a fer efectiu el cobrament de les quotes corresponents de cada associat. Per tal d'evitar problemes de comissions que es deriven d'errors o impagaments que després ha d'abonar l'associació, us preguem que si heu canviat la vostra domiciliació bancària, o altres qüestions, us poseu en contacte amb secretaria. Les quotes anuals dels socis, tal com vam acordar a l'assemblea general de l'any 2004, són:

**40€ NUMERARI,
30€ ESTUDIANT O JUBILAT,
75€ PROTECTOR.**

El Departament de Cultura de la Generalitat "Publicacions musicals" ens ofereix una recopilació de 123 peces de música tradicional catalana, la majoria del segle XIX. Aquest llibre de música per a orgue prové de l'arxiu capitular de la catedral de Lleida. Si voleu adquirir-lo, us podeu dirigir a les llibreries de la Generalitat. Té 64 pàgines i val 6 euros.

Carta als organistes

(episcopat francès)

" En l'església llatina es donarà un gran valor a l'orgue de tubs com a instrument tradicional, el so del qual pot afegir un relleu admirable a les cerimònies de l'església i així elevar poderosament les ànimes cap a Déu i el cel. Pel que fa als altres instruments, segons el judici i el consentiment de l'autoritat territorial, es podran admetre en el culte diví si són aptes o poden adaptar-se a un ús sagrat, si harmonitzen amb la dignitat del temple i si fomenten veritablement l'edificació dels fidels." (Vat II, Constitució sobre la Santa Litúrgia, paràgraf 120).

Trenta-cinc anys després del Concili, els bisbes de França volen reconèixer el treball dels organistes i, juntament amb ells, es proposen de precisar llur missió.

1. L'art musical i la litúrgia

En el diàleg permanent entre Déu i els homes que té lloc en la litúrgia, l'home respon de manera activa i, entre altres coses, per l'expressió musical i el cant. Efectivament, la música i el cant permeten crear un llenguatge sagrat i les paraules rituals únicament troben llur forma perfecta en l'art musical. Altres arts, com per exemple l'arquitectura, l'escultura, la pintura, l'art dels vitralls estan presents en l'espai d'una manera estàtica. Però en el més modest dels edificis, la música sacra acompanya i reforça l'acció litúrgica durant tot el seu desenvolupament.

El músic d'església per tant és l'encarregat de crear les condicions perquè el poble reunit es trobi amb Déu. Ell no aporta sols una decoració, no sacrifica pas el servei de la litúrgia a la seva pròpia expressió, sinó que fa possible que el cant sagrat trobi la seva plenitud. Es a dir, existeix una gran responsabilitat del músic d'església que exerceix una veritable "funció sacerdotal en el servei diví". És a la seva manera, servidor del culte diví: "la música sagrada té, en efecte, com a primer objectiu, que Déu sigui glorificat i els homes santificats". (Ritual de benedicció d'un orgue, nº 1057)

2. L'orgue i la Litúrgia

Des de l'Edat Mitjana, l'orgue ha esdevingut un instrument característic de la pregària a l'Occident, més que qualsevol altre instrument. Nombroses formes musicals que li són pròpies s'han inspirat en l'acció litúrgica. Des d'abans de Bach fins als nostres dies, són molts els organistes que han descobert el paper de l'orgue en la seva intuïció religiosa i en la seva vida de creients.

A més sovint els organistes han estat compositors prolífics de motets, cantates, de música i cants religiosos: com a intèrprets i directors de cor han fet pujar la lloança dels homes vers Déu.

La multiplicitat de sons i la seva aptitud a barrejar-los en fan un instrument d'un manifest caràcter comunitari: és el

símbol vivent de la unitat en la diversitat i crida a tota comunitat cristiana vers aquesta unitat.

Més enllà del seu aspecte específicament utilitari, permet a una cultura local de trobar el seu lloc en el culte donat a Déu. Nat de la mà d'artesans d'Alemanya o d'Espanya, de França o d'Itàlia..., dona testimoni de com l'Església ha assumit un gran nombre de cultures.

En fi, moltes esglésies no tenen orgue de tubs; però les persones que es veuen obligades a tocar altres instruments de teclat són hereus d'aquesta llarga tradició.

3. L'organista i la litúrgia

La funció d'organista és un servei que la presentació general del missal romà recorda al nº 63 "Entre els fidels la schola o coral exerceix la seva funció litúrgica pròpia; li correspon fer-se càrrec de les parts que li toquen executant-les com cal, segons els gèneres de cant, i de fomentar la participació activa dels fidels mitjançant el cant. Allò que es diu aquí per a la coral val, guardades les proporcions, per tots els altres músics, però sobretot per a l'organista" (no. 63) Al servei de l'acció litúrgica i de la pregària del poble, l'organista no està sol: és un dels actors de la celebració i no es pot imaginar el seu paper si no és de forma concertada amb els altres actors.

a) Servidor de la litúrgia, com altres músics, hi té el seu lloc, tot el seu lloc. Sempre serà preferible la presència d'un organista que fer servir música enregistrada.

L'organista acompanya el cant de l'assemblea, del qual ha de ser l'eficaç animador. Sap fer servir els nivells sons de l'instrument per acompanyar de manera convenient els solistes, el cor i l'assemblea. Ajuda a distingir els diferents ritus o moments de la celebració i evita una uniformitat que no és pas pròpia de la litúrgia. Dona sosteniment al cant i en fa respectar els ritmes fent servir una registració apropiada.

b) Al costat d'aquest paper d'acompanyament, hi afegeix el d'intèrpret d'obres del repertori per a orgue; sap adaptar aquest repertori als temps litúrgics i afavoreix així l'educació del poble cristià pel que fa a la rica diversitat de l'any litúrgic. Per mitjà de la música, anuncia i celebra el misteri de la salvació.

Gràcies a la improvisació o gràcies a mitjans senzills, dona a la litúrgia una dimensió poètica que és necessària per al seu desenvolupament. Sap introduir el cant per mitjà d'un preludi, donar-li continuïtat per un postludi, i el fa respirar per mitjà d'interludis. En el context d'una acció litúrgica, comenta la Paraula de Déu, guia vers el silenci, vers la lloança, vers la meditació.

c) Essent servidor d'una comunitat i actuant per assolir celebracions de millor qualitat, l'organista es concerta amb

els altres que hi intervenen, en primer lloc amb el president (sacerdot o diaca) símbol del cap, Jesucrist, per al bon desenvolupament de la celebració, especialment si l'organista ha d'intervenir de manera específica. També:

- amb el director del cor: amb ell examina la programació i decideix com s'executarà amb el grup de cantants; el troba en els assajos. Així el fa partícip dels seus coneixements musicals i l'ajuda a cantar millor.
- amb el director del cant de l'assemblea: es troba amb ell abans de cada celebració per preparar les seves intervencions.
- amb l'equip litúrgic: participa a les seves reunions, per escollir el repertori; en rep amb dies d'antelació l'esquema de la celebració que ha d'acompanyar. Rebre el programa uns minuts abans de començar impedeix a l'organista de captar l'esperit o el clima de la celebració, i per tant de servir de manera òptima.
- amb les parròquies veïnes on pot ser cridat per fer una substitució.

L'organista no toca sols en les celebracions eucarístiques. Té un paper específic en els casaments, enterraments, baptismes, en les vetlles de pregària, les celebracions penitencials etc. En el cas de casaments i funerals sap acollir les famílies per elaborar el programa musical.

c) En fi, pot portar a terme plenament el seu paper a l'interior del seu sector pastoral. Si bé les seves competències són modestes, pot ser un actor pastoral, i sota aquest títol, pot col·laborar amb tots els altres cristians compromesos amb la pastoral litúrgica i sacramental: equips litúrgics, corals, animadors de cant, catequistes, equip de preparació al matrimoni, equip d'acompanyament dels funerals, etc...

4. L'organista fora de la litúrgia

Per delegació del responsable pastoral:

a) L'organista titular és responsable de l'instrument que li han confiat. D'acord amb el responsable parroquial, ell mateix, responsable de l'instrument davant del titular de la propietat, procura que es faci el manteniment de l'orgue. Per això porta al dia una llibreta de manteniment, destinada a l'orguener i a l'afinador. Hi fa constar qualsevol imperfecció i anomalia de funcionament.

b) A més, és el responsable de l'ús que en facin organistes ajudants o visitants. Qualsevol petició d'activitat entorn de l'orgue només es pot realitzar en col·laboració amb el responsable parroquial i l'organista

c) També contribueix a l'esplendor de l'orgue introduint classes d'orgue, en escoles de música o en altres estructures pedagògiques, fent visites comentades a orgues, audicions d'orgue amb alumnes, i preparant programes litúrgics específics (Nadal, Pasqua...)

El responsable parroquial, el rector, és membre natural de les associacions relacionades amb l'orgue de la seva església, tal com "Els amics de l'orgue", quan existeixen.

5. La selecció de l'organista

Un cop definides les funcions litúrgiques i extra-litúrgiques de l'organista, cal seleccionar l'organista seguint criteris molt precisos que tenen en compte les necessitats efectives de la parròquia i les possibilitats, tan humanes com financeres de tal projecte.

El rector nomena l'organista (o els organistes) després d'examinar les seves competències musicals i litúrgiques i en concertació amb els consellers musicals i els membres dels serveis diocesans. A més, en casos molt importants, la nominació es fa, o bé per concurs de mèrits, o bé considerant competències ja reconegudes. Els procediments estan ja definits en algunes diòcesis. Seria bo d'harmonitzar-les per al conjunt de les diòcesis.

6. Formació de l'organista

Per portar a bon terme un conjunt de responsabilitats i d'activitats que se'n deriven, per a tot organista és necessària:

- . una formació tècnica i musical, certificada per un diploma
- . una formació litúrgica (prop dels serveis diocesans)
- . una formació pastoral (prop dels serveis diocesans)

Aquestes formacions inicials s'han d'anar actualitzant amb noves activitats formatives.

a) Moltes parròquies que disposen de mitjans molt modestos, troben molt agradable poder disposar de la col·laboració d'un organista. Si les seves competències son inferiors a allò que hom podria desitjar, la comunitat parroquial se sent en l'obligació de participar al finançament de formació complementària tant en litúrgia com en música. I no sols per solidaritat, sinó per necessitat d'assegurar-se el futur. D'aquesta manera la comunitat agraeix els serveis prestats. La formació d'un organista és cosa duradora com tota formació permanent.

b) Cal també considerar aquestes accions de formació en una perspectiva de servei d'església, especialment per als joves. En efecte, moltes parròquies dubten d'invertir en la formació d'un jove, perquè es corre el risc que se'n vagi a viure a un altre lloc. Però no s'ha d'oblidar que la formació que ha adquirit aquí servirà en un altre lloc: cal, doncs, superar els límits de les realitats locals.

c) Cada organista es recorda de com ha après a servir el bon funcionament de la litúrgia. Per això està amatent a transmetre aquest saber pràctic a tot organista principiant.

Més enllà de la formació, la transmissió i en el context del reagrupament de parròquies en què es confien missions a laics corresponsablement amb sacerdots, es pot considerar que un organista, de formació musical, litúrgica i pastoral sigui cridat a tenir un paper d'agent pastoral, encarregat de qüestions musicals en un sector (animació, formació de joves, repertori, escriptura...)

7. La remuneració de l'organista

Es pot distingir, tenint en compte la legislació fiscal i social:

- l'organista voluntari que no rep cap remuneració, però al que se li poden cobrir les despeses ocasionades per l'activitat amb l'orgue i presentant els justificants (procurant sempre que això no es pugui interpretar com una remuneració disfressada).

- L'organista assalariat, lligat al responsable per un contracte de treball i que rep una remuneració fixa o per activitats (o bé de les dues maneres). En el cas dels centres importants, els organistes titulars gaudiran en principi d'un contracte de treball.

Pel que fa als “intermitents de l'espectacle”, aquests són empleats i remunerats de manera ocasional i irregular i sotmesos a un règim particular d'obligacions socials.

Per altra banda, un organista pot rebre una carta de missió, si la seva activitat comporta un caràcter pastoral més afirmat, però així i tot pot continuar essent tant assalariat com voluntari.

No és possible d'admetre que un organista que tingui l'estatut de “treballador independent” cobri per les seves prestacions, puix això seria incompatible amb el dret canònic. Efectivament, l'organista no actua per iniciativa pròpia en la litúrgia, sinó que resta sotmès a l'autoritat d'aquell (capellà o diaca) que presideix la celebració i que és el responsable del seu bon funcionament; d'aquí que l'organista no té la independència que caracteritza una professió liberal.

8. Els deures de l'organista

a) Voluntari o assalariat, l'organista té el deure de ser present a les celebracions habituals. En cas d'absència, proposa un substitut al Sr. Rector.

b) Com tot agent pastoral i tot assalariat, se sotmet a la norma de discreció.

c) No serà l'únic que té la clau; el rector sempre en tindrà una. Els organistes visitants s'adreçaran a l'organista titular per definir les condicions de llur visita i com poden obtenir la clau.

9. Restauració o construcció d'orgues

L'orgue pot ser de l'Estat (orgues de catedrals) o bé de l'ajuntament, o bé de l'associació diocesana. En els tres casos, l'organista ha de vetllar en persona que es faci el manteniment de l'orgue. En el cas d'una restauració o de la construcció d'un nou orgue, s'ha d'implicar personalment en el projecte. Per iniciar els treballs, s'ha de posar en contacte amb el propietari i les autoritats competents, acompanyant el rector. És important que rector i organista, aconsellats per la comissió diocesana, s'impliquin en el seguiment dels dossiers i conservin el domini de les opcions preses, fins i tot quan l'elecció del constructor estigui limitat per la necessitat d'estudiar totes les ofertes. Efectivament el rector i l'organista són els que han de fer servir l'orgue, la primera destinació del qual ha de ser litúrgica.

La presència d'un orgue és un valor pastoral. Per aquest motiu la participació, ni que sigui modesta, del rector, li donarà pes en el moment de la presa de decisions.

París, 28.11.2000

Monsenyor Albert-Marie de Monléon, op
Bisbe de Meaux,
President de la Comissió Episcopal de la Litúrgia i Pastoral Sagramental

Sr. Arsène Bedois.
President del Sindicat dels organistes i músics dels cultes

Sra. Suzy Schwenkedel
Presidenta de l'Associació Nacional de Formació d'Organistes Litúrgics

Un petit cant de lloança de l'orgue

Per a molts amants de la música dels nostres temps no hi ha cap dubte: el rei de tots els instruments és l'orgue. D'altres dirien: l'orgue ho va ser – certament durant l'època del Barroc, cada cop amb menys renom durant el Classicisme i, malgrat una recent embranzida durant el temps del Romanticisme, l'orgue més aviat es mantingué copiant la simfonia. I només per als coneixedors l'orgue ha estat rehabilitat en el nostre segle a partir dels anys 20, gràcies al moviment sorgit cap els anys 20, entorn d'aquest instrument.

Què hem d'opinar avui d'aquest desenvolupament estrany amb una clara tendència a la baixa? Un mecanisme de funcionament mecànic: per l'amor de Déu, perquè existeixen els cables? Tubs com uns gegants: Déu meu, per a què s'han inventat els altaveus? I tot això col·locat en caixes, tan altes com edificis: quin horror, qui pot encabir avui dia aquestes dimensions? No, ja no és el rei dels instruments, més aviat un dinosaure en el parc zoològic musical, en tot cas un anacronisme – com és l'existència dels reis en la nostra era democràtica.

Però els anacronismes no han de ser un impediment. Poden també guardar quelcom: en el cas de l'orgue, una peça singular de records de la nostra antiga cultura europea. Diguem-ho en primer lloc, d'una manera potser difícil d'entendre: l'orgue forma part del món dels sentits el qual hem abandonat i no precisament com si fos la sortida del paradís, sinó d'una pàtria, on hem viscut durant molt de temps.

L'orgue és un dels pocs exemples que perdura en el nostre temps dels grans treballs d'un món d'experiències creat amb tots els sentits i d'un món que podem assimilar mitjançant els sentits humans – davant la marxa triomfal de la tècnica, de l'abstracte. Una ràdio també fa música, però cap individu normal sap per què. Qui aixeca la mirada en una església cap a l'orgue, el reconeix de seguida. El que allà dalt, en filera sobre filera de tubs ha estat ajuntat en forma d'ondulacions que puguen i baixen, obeeix a una llei antiga: els sons greus només poden ser produïts per llargues flautes, els aguts per curtes. Sí, existeixen uns quants artificis, però és cert que l'aire vibrant no enganya ningú. Per això puguen i baixen les notes i gairebé podem palpar les escales tonals en l'espai.

No hi pot haver un orgue gran sense la multitud de fileres variades, sense els tubs aguts i greus, que s'estenen des dels altius de 10 metres fins als d'uns pocs centímetres. Hom pot llegir el món dels sons a través de les voltes ondulades que formen els tubs, i d'alguna manera es pot entreveure la potència sonora analitzant l'extensió i la forma de l'orgue. En cap altre instrument apareix el so, traduït en matèria; enlloc més, el que és reservat a ser copsat mitjançant l'oïda, el món de les sonoritats, es tradueix com aquí en una imatge tan grandiosa, i tot això d'una manera plàstica. Però això no ho és tot, ni tan sols és la cosa més important. No només veiem els tons individuals, encara veiem més. El món del so és ordre, un món d'ordre en si mateix. Impossible de trobar una flauta que surti de la seva filera de tubs! Els orgueners sempre

s'han sentit fascinats per aquest ordre, per la presència de la regularitat, els creients per la saviesa de Déu mateix que ha pres part activa en la creació. El que només es pot observar en els astres, que estan cursant els seus moviments sempre en la mateixa via, també és present en el so, és clar, en mesura humana i sobretot tenint en compte la facilitat humana d'imitar el cosmos. Pertot arreu trobem l'estructura matemàtica: tal com els astres es relacionen fixament en l'eternitat entre ells. Això ho fan també els sons. Donem-li a la lluna una hora de temps, i veurem que arribarà al lloc que li ha sigut determinat previament. Quan allarguem una flauta per al doble del seu tamany inicial, veurem que el seu so esdevé més greu, en la mateixa mesura. No és casualitat que durant l'època del Barroc hom hagi representat la creació mateixa en forma d'orgue.

Déu Pare com a organista, realitzant la seva gran obra de la creació mitjançant els tubs de l'orgue. Imatges per a la creació del cel i de la terra, fins a la creació de la primera parella humana, estan sortint de les fileres de tubs de l'orgue com si es tractés de les bombolles dels còmics dels nostres dies. Només l'orgue ha pogut esdevenir d'aquesta manera l'instrument litúrgic per excel·lència. Això es veu contemplant-lo en estat de repòs, de silenci – i quant més amb tota la seva sonoritat. L'orgue és una única predicació sobre l'harmonia del món que descansa en el seu creador.

So com a ordre, poder veure l'ordre com a principi del món: certament, això pressuposa un pensament que encara precedeix les experiències i els descobriments de l'època moderna. Ningú desitja el retorn, no obstant el consentiment de l'anhel que hom guarda en secret, per allò visible, per la comprensió. Intel·ligència mitjançant els sentits. En realitat no es poden apreciar els àtoms. I ja no es poden observar les reaccions químiques. A tot arreu veiem càlculs i models. Per això, quan alcem la mirada cap a l'orgue, els nostres ulls es fixen en l'instrument que encara forma part del món del visible i – quina cosa més estranya, a penes pot ser millorat per la tècnica – aquesta imatge ens fascina.

L'orgue electrònic perd qualsevol gràcia d'aquest món sonor: cap to produït per un sinus matemàtic és capaç de substituir la columna d'aire, res no pot copiar la bellesa de les sonoritats que es basa en un gran nombre d'imperficcions, comuns als materials naturals. Fins i tot, l'intent d'accionar elèctricament la tracció, és a dir la connexió entre el teclat i les flautes, que en alguns casos ha arribat a ser de fins a 18 metres, no ha obtingut l'èxit desitjat. És que es perd el punt de contacte, de pressió, aquest senyal que dóna obertura a la vàlvula, i així es perd també la unió "palpable" amb el so, que és la que assegura la soberania de l'acció. No, amb aquest instrument, tot l'essencial ha de continuar d'una manera natural, només així s'assegura l'èxit. És estrany que allò perfecte pugui superar fins i tot la modernitat! Parlem d'un anacronisme? I tant que sí, i quin anacronisme!

Traduït del llibre de:
Göttert/ Isenberg,
Orgelführer Deutschland,
Kassel 2000, p. 11-12

Probablement molts de vosaltres us hagueu assabentat que ha quedat suspesa la construcció del que havia de ser l'orgue dels estudiants de grau superior a l'Escola Superior de Música de Catalunya.

En el seu dia, l'ESMUC, va crear una comissió on l'ACO estava representada en la figura del nostre President per decidir com havia de ser l'orgue en qüestió.

Es desconeixen les raons per les quals el Departament d'Educació i la Fundació de l'ESMUC han decidit no dotar a aquest centre amb un instrument d'acord amb el repertori que els estudiants han de preparar. Això fa que aquests estiguin en inferioritat de condicions respecte a la resta d'estudiants del centre i que hagin de desplaçar-se força quilòmetres per a estudiar i rebre classe en un instrument adient.

Des de l'ACO hauríem de denunciar aquest fet i encoratjar a tots els responsables que aconseguixin l'instrument que ha de permetre que l'ESMUC segueixi el seu plantejament inicial i la seva vocació d'oferir un ensenyament de qualitat, cosa que sense la infraestructura bàsica (en aquest cas un orgue adient al repertori general de la música d'orgue) crec que no es pot aconseguir.

Dins del mateix edifici de l'ESMUC s'hi troba l'Auditori de Barcelona. Alguns dels comentaris que hem sentit sovint dins i fora del nostre país sobre la inexistència de l'instrument rei en aquest indret: una Catedral sense Altar Major, el forat de la vergonya, una sala inacabada...

Inaugurat l'any 1999, a l'Auditori han programat obres que requerien l'orgue i han utilitzat un orgue electrònic per tal de suplir-lo; i parlem de l'auditori d'una ciutat com Barcelona!

Però què ens passa a Catalunya? Aquí només tenim un gran buit a l'espai que es promocionava com "l'espai de totes les músiques" -i caldria afegir: "excepte la música d'orgue"-.

Els responsables de l'Auditori es veuran obligats algun dia a realitzar una "campanya del tub"?, a semblança del que han de fer moltes parròquies, esglésies o fins i tot el Palau de la Música, en no trobar suport institucional o privat?

El no convenciment de les Institucions Públiques catalanes per abocar-se plenament a la restauració i a la construcció de nous orgues queda palès amb la derogació de la llei de restauració d'orgues històrics, l'estat de l'orgue del Palau Nacional de Montjuïc o la inexistència d'aquest instrument a l'Auditori, salvant intervencions o ajuts puntuals que no esdevenen en cap cas una línia oficial d'ajuts.

Això sí; a Catalunya s'han construït i es construeixen orgues per a auditoris d'arreu del món (el proper va a l'auditori de Tenerife) ... Però de moment l'Auditori de Barcelona no se'n queda ni un, ni tampoc no en porta cap de fora...

Properament l'Auditori inaugurarà la seva Sala de Cambra que tampoc no es preveu que disposi d'un orgue de tubs.

El nostre país no pot estar a la cua de la cultura organística de l'estat espanyol; el prestigi musical de Catalunya no pot tenir aquesta gran mancança: la de l'instrument més evident que completaria l'Auditori, evident pel sol fet d'ésser l'instrument més gran de tots i que ompliria el buit que amb prou feines l'arquitecte va oferir rere l'escenari de la sala.

Hèctor París

XXIV Curs internacional d'interpretació de música ibèrica

Torredembarra - Montblanc 2-7 d'agost de 2004

Aquest any hi van participar 12 organistes de nivell superior, procedents de Catalunya, estat espanyol, França, Alemanya i Itàlia.

La primera part del curs es va realitzar a l'orgue de Sant Pere de Torredembarra (germans Guilla, 1705), per celebrar-ne els 25 anys de la reconstrucció, realitzada fidelment per Gerhard Grenzing, de 1974 a 1979. El professor Wijnand van de Pol, del Conservatori de Perugia hi va impartir un curs de dos dies sobre la música italiana i flamenca antigues i va donar un concert el primer d'agost amb un programa compost d'aquesta música.

La segona part del curs va tenir lloc a l'orgue de Santa Maria de Montblanc (Josep Boscà, 1703; Anton Boscà, 1750), amb el professor Josep Mª Mas i Bonet sobre la música ibèrica antiga.

El curs va ser molt intensiu, en un ambient molt amistós i va aconseguir un resultat d'alt nivell, com es va poder apreciar en el concert de cloenda a càrrec dels participants i del professor Mas Bonet, el divendres 6 d'agost al vespre (G. Blancafort i G. Lhôte in memoriam), amb una nombrosa assistència, presidida per la Regidora de Cultura de l'Ajuntament de Montblanc.

El dissabte 7 d'agost es va visitar, com cada any, un orgue històric de la regió, aquesta vegada va ser el de Sant Martí de l'Aleixar (Joan Baptista Ferrer, 1735), on es realitzà una sessió de treball.

El Curs va ser subvencionat per la Diputació de Tarragona, l'Obra Musical de l'Orgue Barroc de Torredembarra i la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Montblanc, amb la col·laboració de les parròquies de Torredembarra i Montblanc i del Museu Arxiu de Montblanc.

S'està preparant ja el 25è. Curs que tindrà lloc el juliol de 2005, amb activitats extraordinàries i professors convidats.

*Josep Mª Mas i Bonet, professor i director del Curs
Micheline Carpentier de Mas, secretària del Curs.*

VI Curs d'orgue del Maresme 2004

Del 27 de setembre al 2 d'octubre d'enguany ha tingut lloc a l'església parroquial de Cabrera de Mar el VI Curs d'Orgue del Maresme.

Els professors, Montserrat Torrent, Martin Strohacker i Guido Iotti, en aquest ordre, van actuar en el concert inaugural, mostrant algunes de les obres que formaven part de la programació del curs, al públic i participants que, omplint tots els bancs de l'església, en van poder veure els detalls a través de la pantalla ubicada amb aquesta finalitat.

Les sol·licituds d'inscripcions rebudes aquest any han estat una trentena, però les dates concretades per a la realització del curs han resultat un xic difícils, obligant a registrar un moviment d'altres i baixes en els últims mesos a causa que els Conservatoris Professionals i Superiors, ja sigui de Catalunya com de la resta de l'estat espanyol, enguany han modificat les dates d'inici de curs i tant pel que fa a alumnes de superior com a professors d'aquest instrument (convocats a ésser membres de tribunals) no van poder assistir, creant vacants cobertes a última hora per postgraduats organistes que no són professors de conservatori o alumnes de fora de Catalunya dels últims anys del grau mig. Tot i així els inscrits han estat gairebé una vintena de participants, que han hagut de compaginar les seves altres activitats amb l'assistència al curs.

En el concert de clausura (Missa i Post-Missa) es va interpretar, entre d'altres, la "Messa della Madonna" de Girolamo Frescobaldi. Durant la primera i segona part del curs, els professors Martin Strohacker (Professor de la Hochschule für Kirchenmusik de Dresden) i Guido Iotti (Professor de Repertori d'Orgue de l'Escola Superior de Música de Catalunya) van aprofitar per fer una connexió entre J.S. Bach i G. Frescobaldi, i la darrera part del curs, a criteri d'alguns participants, va representar un canvi d'aires amable i fresc amb la música de difícil fidel-interpretació de C. Baguer sota la direcció de la nostra més internacionalment reconeguda organista i pedagoga Montserrat Torrent.

Carme Godall (coordinadora)

Reunió d'associacions locals d'AMICS DE L'ORGUE

Darrerament hem constatat un augment significatiu de les entitats creades per afavorir la restauració d'un orgue o la construcció d'un de nou, la promoció de la seva música, l'organització d'activitats al seu entorn... A hores d'ara no són poques: 13 associacions inscrites al registre d'entitats de la Generalitat de Catalunya i d'altres que, sense estar registrades, treballen arreu del principat per aconseguir els seus objectius relacionats amb l'orgue.

Moltes d'aquestes entitats, o algun dels seus socis i sòcies, són alhora membres de la Associació Catalana de l'Orgue, i des d'aquí volem promoure la celebració d'una

reunió per a mirar de tractar temes comuns i que ens puguin beneficiar a tots.

El dissabte dia 5 de febrer de 2005, a la seu de l'ACO, és la data prevista per a la realització d'aquesta reunió que finalitzaria amb un dinar pagat per cadascú.

Trametem més informació d'aquesta activitat a cada associació. Si coneixeu alguna associació que no estigui inscrita al Registre d'Entitats Jurídiques de la Generalitat o està en tràmits d'inscripció al Registre feu-nos-ho saber per a poder obtenir la seva adreça i poder enviar la informació corresponent.

Ara per ara, des de l'Associació Catalana de l'Orgue estem preparant aquesta reunió i pensem en el següent:

- Posada en comú de les activitats que cadascú fa en el seu àmbit: Com s'organitza, com s'estructura, quants socis tenen, quines activitats duen a terme.
- Problemes que sorgeixen en el si de les associacions.
- Cada cop hi ha més associacions d'amics de l'orgue: es dispersen esforços? Com es veu des de fora la tasca de l'ACO? Què creuen que pot fer l'ACO per a ells?
- Organització de concerts: Direcció artística. Reunió de Junta. Comissió organitzadora. Funcionament.
- Manteniment de/dels instruments.
- Finançament : Com es financien els seus projectes ? Quins problemes sorgeixen? Solucions trobades.
- El diàleg amb les institucions: Amb qui es relacionen, com ho fan? Obtenen respostes?
- Intercanvis de material, d'idees, d'activitats, d'adreces, diàleg.
- Catalogació dels orgues: Entre tots seria possible dur-la a terme?
- XXV Cicle els Orgues de Catalunya: propostes per a aquest esdeveniment.

La reunió tindrà espais de temps per a l'exposició dels temes i les intervencions dels assistents. Per assolir un correcte funcionament serà moderada per un membre de la Junta de l'Associació Catalana de l'Orgue.

Animem a tots els socis de l'ACO a participar-hi aportant idees, prenent-ne part i motivant la celebració d'aquesta reunió. També contemplem la possibilitat d'assistència d'oients, això si, aviseu amb antelació.

V Congreso Nacional del Órgano Hispano

Del 3 al 6 de desembre es va desenvolupar a les localitats càntabres de Santander i Santillana del Mar el cinquè congrés que organitza la "Asociación del Órgano Hispano", que és d'àmbit estatal.

El congrés es va estructurar en sis taules rodones:

- El futur dels instruments: restauració i construcció.
- La formació de l'organista: ensenyament reglat. Cursos de postgrau (Master), cursos d'estiu i altres experiències.
- Organistes de Catedrals, parròquies i convents: noves experiències.
- L'orgue com a instrument litúrgic i d'ús cultural.
- La composició per a orgue: passat i futur.
- El futur de l'organista.

Mirarem d'encabir les conclusions d'aquest congrés, si estan publicades, al proper full informatiu.

Retall de premsa

"El Periódico" 1 de novembre 2004, pàg. 19

La música a un altre lloc

Un orgue reclamat pel Museu de la Música de Barcelona va ser assignat per Cultura a un museu val·loletà d'escultures

|| G.C. BARCELONA

Aquí tenen un bon exemple dels criteris del Ministeri de Cultura a l'hora d'administrar les obres que posa a la seva disposició el Ministeri d'Hisenda.

Aquest és l'estrany viatge d'un orgue del segle XVII que el 1998 va utilitzar per pagar l'impost de societats una empresa de Puigreig (Berguedà), Colonia Vidal SA, valorat en 90.000 euros (15 milions de pessetes). L'empresa va expressar el seu desig que el destí de la peça fos el Museu de la Música de Barcelona, que havia mostrat el seu interès per incorporar l'instrument a la seva col·lecció. Però res. El Ministeri de Cultura va enviar l'orgue al Museu Nacional de l'Escultura de Valladolid, on, paradoxalment, és l'única obra no escultòrica que s'exhibeix.

«Procedència desconeguda». Aquesta és l'escassa i, és clar, incorrecta informació que s'oferix so-

bre l'orgue a Valladolid. La història de la peça es podria acabar aquí, però en una (i s'accepta) quixotesca aventura de l'empresa del Berguedà, el cas està actualment en mans de l'Audiència Nacional. Si el Ministeri de Cultura pacta amb Banesto, el BBVA, Bankinter o Florentino Pérez el

► EL PUNT D'HONOR

El destí de l'instrument està en mans de la justícia per l'empipament de l'empresari

destí d'una dació en pagament, ¿per què una empresa catalana, per petita que sigui, no pot fer el mateix? És el repte que Colonia Vidal SA va plantejar al bufet d'advocats de Vic R&R. «En aquesta batalla el nostre client no guanyarà res des del punt de vista econòmic. Només vol demostrar que té raó. Si l'Audiència Nacional decidís a favor seu, no recuperaria l'orgue. Aquest aniria a

parar al Museu de la Música de Barcelona», explica l'advocada Teresa Rosell.

La guerra de l'orgue, així, amb independència de quin sigui el seu final, és ja, com a mínim, una esclataxa a través de la qual es pot veure un el Ministeri de Cultura. En el gruixut expedient del cas hi ha, per exemple, impagables documents. En un d'ells el ministeri exposa per què va enviar l'instrument musical a un museu d'escultures: «L'orgue és un bé cultural que forma part del patrimoni històric de Catalunya i, per tant, del patrimoni històric espanyol». Afegits, això sí, que «probablement» va ser construït a Castella al segle XVII.

Les desventures de l'orgue van ser posades sobre la taula el 27 d'octubre passat al Parlament de Catalunya per reobrir, per part de Convergència i Unió, el debat sobre l'espoliació que es porta a terme a través de les dacions. D'ell, se sap on és. De moltes altres peces, no. ■

► La peça ► L'orgue del segle XVII, al museu de Valladolid.

XII FESTIVAL INTERNACIONAL D'ORGUE CIUTAT D'IGUALADA – 2005

Direcció artística: Joan Paradel·l i Solé

- **Diumenge 1 de gener**

Joan PARADELL i SOLÉ (Catalunya)

Composicions de: Bach, Daquin, Guillemant; Pierné, Dupré

- **Diumenge 16 de gener**

Joao VAZ (Portugal)

Composicions de: Conceição, Seixas, Bach, Lefebure-Wély, Lumens, Guillemant, Franck

- **Diumenge 30 de gener**

Luis DALDA (Espanya)

Composicions de: Cabanilles, Bach, Mendelssohn, Schuman, Torres

- **Diumenge 13 de febrer**

Mario VERDICCHIO (Itàlia)

Composicions de: Bach, Mozart, Dupré

- **Diumenge 27 de febrer**

Felix GUBSER (Suïssa)

Composicions de: Purcell, Bach, Lasceux, Kuchar, Bellini, Böellmann, Fletcher

- **Diumenge 13 de març**

Eric HALLEIN (Bèlgica)

Composicions de: Bach, Jongen, Peeters, Widor

Els concerts se celebraran a la Basílica de Santa Maria.
Començaran puntualment a 2/4 de 7 de la tarda.
Amb el suport visual d'una pantalla gegant al presbiteri.

XV CICLE DE CONCERTS A L'ORGUE DE LA CATEDRAL DE BARCELONA. EUROCONCERT.

- **20 octubre / dimecres, 20h**

JANINE LEHMANN

Del Barroc al segle XX

J. S. Bach, C. Franck, O. Messiaen, O. Barblan, J. Haselbach, E. Maggini

- **24 novembre / dimecres, 20h**

AGUSTÍ BRUACH

Orgue francès versus orgue alemany

F. Couperin, J.J. Froberger, J.S. Bach, G. Muffat, J. Soler

- **15 desembre / dimecres, 20h.**

FRANCESC PI

Habilitats de l'organista litúrgic

A. Cabezón, G. Frescobaldi, J.S. Bach, J.K. Kerll, J. Alain, F. Pi

- **12 gener / dimecres, 20h.**

GUIDO IOTTI

El Paternoster en l'orgue

J.S. Bach, D. Buxtehude, G. Böhm, F. Mendelssohn

- **16 febrer / dimecres, 20h.**

MAURICE CLERC

Toccatas

J.S. Bach, J.P. Sweelinck, A. Krieger, C.M. Widor, M. Dupré

- **16 març / dimecres, 20h**

WOLFGANG SEIFEN

Improvisacions sobre:

Suite francesa, Fantasia i Fuga, Coral-Preludis, Simfonia per a gran orgue

- **13 abril / dimecres, 20h.**

OLIVIER EISENMANN, orgue

PATRIK GASSER, trompa

Contrast i fusió de dos instruments

J.S. Bach, A. Körling, N. Gade, H. Alfvén, S. Docommun, W. Eisenmann

- **11 maig / dimecres, 20h.**

DOLORES OTEIZA

Els compositors d'Euskadi

E. Sudupe, J. Guridi, N. Otaño, V. de Zubizarreta

La Junta de l'ACO us desitja a tots un

Bon Nadal

i un

Feliç Any Nou!

Edita:
Associació Catalana de l'Orgue

Carrer de Rocafort 242 bis, 3r
08029 Barcelona
Tel. 93 321 09 57
Fax. 93 444 38 09

A/e: aco@acorgue.com
full@acorgue.com

Horari d'atenció:
dilluns i dimecres de 11 a 14h

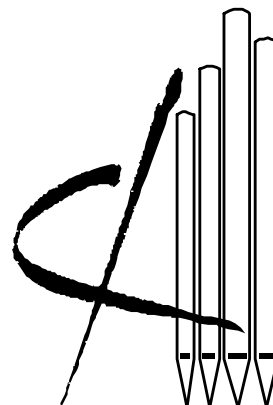
Impress a:

C/Amigó, 62 08021 Barcelona
Tel. 93 209 25 50 e-mail: qc@qualitycopy.net
web: www.qualitycopy.net

Consell de redacció:

Anne Funken
Wenceslau Guarro
Hèctor París

ASSOCIACIÓ CATALANA DE L'ORGUE